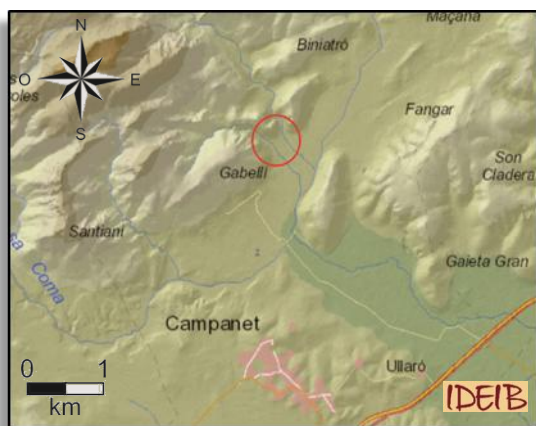

MA16HI

671002

Font intermitent d'aigua de ses Fonts Ufanes de Gabellí

Situació

Municipi:

Campanet

Coordenades UTM
(31N ETRS89):

X: 496426
Y: 446036

Dificultat i durada

20 min

Accés

La finca pública de Gabellí Petit, on es troben les Fonts Ufanes, és a prop de les Coves de Campanet, per la qual cosa si seguiu la indicació de "Coves" hi arribareu fàcilment.

Interès principal

Hidrològic

Interès secundari

Geomorfològic, tectònic

Descripció de la localitat

Es tracta d'una font natural intermitent, situada a la finca Gabellí Petit, als voltants del nucli urbà de Campanet. Per les seves característiques excepcionals va ser declarada el 2001 Monument Natural pel Govern de les Balears, que es fa càrrec de la finca des de 2005.

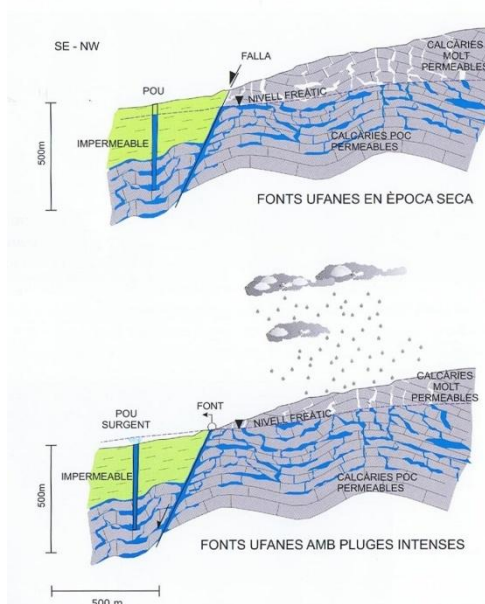
Fonts Ufanes en funcionament; observau-hi la força amb què brolla l'aigua en superfície.

Encara que està activa només de manera puntual, coincidint amb els màxims pluviomètrics, l'aigua surt de manera brusca i sobtada, i aboca un enorme volum d'aigua en un escàs període de temps, la qual cosa atreu nombrosos visitants.

L'origen del seu comportament hidrogeològic anormal cal cercar-lo en la configuració geològica de la zona.

La surgència d'aigua està relacionada amb la presència d'una falla normal, que posa en contacte materials extremament permeables a causa de processos càrstics (calcàries) amb materials molt impermeables (margues).

En condicions normals (la major part de l'any) el nivell freàtic es manté sota la superfície, atès que l'aqüífer és capaç d'assumir l'aigua que li arriba. No obstant això, després de diversos dies de pluja intensa a la Serra, el volum d'aigua sobrepassa la capacitat d'emmagatzematge de l'aqüífer i sorgeix de manera brusca en superfície a través de la falla.

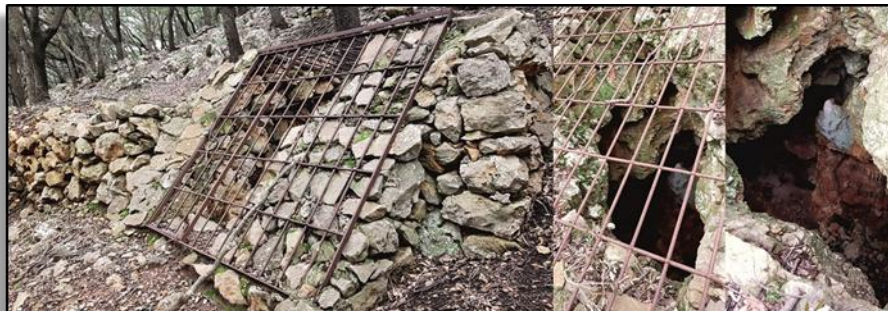
Esquema del funcionament de les Fonts Ufanes (Mateos & Gonzalez, 2009).

Es tan gran el cabal d'aigua que sorgeix que s'han realitzat nombrosos estudis per conèixer-ne bé el funcionament i poder aprofitar-lo. La prova d'això són els nombrosos sondatges de control que podem observar a la finca, alguns dels quals desborden aigua quan les fonts funcionen.

Detall de la paret de blocs rocosos executada en una de les surgències principals.

El paisatge als voltants de la font és el típic paisatge càrstic de la Serra de Tramuntana, un alzinar desenvolupat sobre un substrat de calcàries afectades per fenòmens de dissolució i formació de cavitats (com la que s'observa en un dels pendents).

Cova Estreta de Gabellí, situada en un dels pendents de la zona.

L'activitat antròpica a la zona es fa patent amb l'existència d'un talaiot, nombroses sitges (plataformes empedrades de forma circular on es fabricava carbó d'alzina) i un forn de calç (on es fabricava calç a partir de la roca calcària).

Nombroses sitges com la de la foto i un forn de calç testifiquen la intensa activitat humana a la zona.

Val la pena acostar-se al torrent de Biniatró, per darrere el talaiot, ja que hi podrem observar un paisatge càrstic singular: grans blocs rocosos aïllats extremament ocrosos i corcats, on, en èpoques de fortes pluges, també sorgeixen nombrosos brolladors.

Paisatge càrstic singular a la zona del Torrent de Biniatró.

Per a saber-ne més

IGME, 2006. *Islas de Agua. Patrimonio geológico e hidrogeológico de las Islas Baleares*. Govern de les Illes Balears. 248 p.

MATEOS RUIZ, R. M.; GONZÁLEZ CASASNOVAS, C. (ed.), 2009. *Els camins de l'aigua de les Illes Balears. Aqüífers i fonts*. Govern de les Illes Balears. 267 p.

Recomanacions

És aconsellable dur gorra, aigua i calçat còmode.

Encara que es tracti d'una finca pública i sigui accessible durant tot l'any, es recomana visitar-la quan les fonts siguin actives. Les fonts no solen funcionar més de 2 o 3 dies, per la qual cosa no us heu de torbar a visitar-les una vegada comencin a brollar. En anys d'intensa sequera les fonts romanen inactives. Existeix un telèfon d'informació a disposició del públic: 971517083.

Es recomana fer un passeig per l'interior del bosc d'alzines per veure les nombroses sitges, les reproduccions de les antigues cabanes dels carboners i el talaiot. Aproveiteu també per visitar el centre d'informació i observeu els nombrosos sondatges de control que hi ha al llarg del recorregut.